

Varvara Merras-Häyrynen

Tšaikovskin Jevgeni Onegin

Oopperaa projektina

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Muusikko YAMK

Musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

22.5.2017

Tekijä Otsikko	Varvara Merras-Häyrynen Tšaikovskin Jevgeni Onegin – oopperaa projektina
Sivumäärä Aika	35 sivua + 4 liitettä 22.5.2017
Tutkinto	Muusikko YAMK
Koulutusohjelma	Musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Muusikko
Ohjaaja	MuM Marko Puro
<p>Jevgeni Onegin -ooppera opinnäytetyöprojektina lähti liikkeelle ideasta tehdä kanttorikollegoitteni ja laulajaystävieni kanssa yhteinen oopperaesitys. Tšaikovskin Jevgeni Onegin valikoitui teokseksi, koska se oli meille teemaltaan tuttu ja läheinen. Olimme myös laulaneet siitä kukin oman äänityypimme aarioita ja halusimme nostaa esille venäjän kieltä ja kulttuuria sekä oppilaitosympäristössä että oopperayleisön keskuudessa.</p> <p>Oopperan kenttä elää tekijöiden näkökulmasta muutosvaihetta. Perinteinen polku laulajan ammattiin ei enää välttämättä toteudu. Laulumusiikille ja oopperaesityksille on kuitenkin tilausta yleisön keskuudessa. Laulajan työtä on ajateltava uudesta näkökulmasta ja on hankittava itse taitoja ja osaamista tapahtumien ja esitysten tuottamiseen.</p> <p>Tässä opinnäytetyöprojektissa keskeinen kysymys oli, miten oopperaproduktio tuotetaan ensimmäisestä ideasta ensi-iltaan ja miten tuotantoprosessi jäsentyy. Tavoitteena oli luoda taiteellisesti korkeatasoinen ja koskettava esitys pienellä budjetilla ydintyöryhmän tuottamana. Tšaikovskin Jevgeni Onegin perustuu Puškinin samannimiseen runoromaaniin ja se on länsimaisten oopperatalojen suosituin venäläisoppera. Teoksen kantaesittivät aikoinaan Moskovan konservatorion opiskelijat, joten se sopi hyvin nuorten laulajien esittämäksi opinnäytetyöprojektiksi.</p> <p>Oopperaproduktion työryhmä muodostui osittain jo ennen opinnäytetyön alkamista. Pyysin mukaan sitoutuneita ja äänellisesti tehtäviinsä sopivia laulajaystäviäni sekä hyvin venäläisen kulttuurin tuntevan kapellimestarin. Ohjaaja vaihtui kesken projektin, mutta lopputulos oli silti hyvin onnistunut. Orkesterin soittajat rekrytoitiin suurimmaksi osaksi musiikin ammattiopiskelijoista Helsingistä ja Tallinnasta.</p> <p>Yleisö otti oopperan kolme esitystä vastaan suurella innolla ja hyvin vaikuttuneina. Pelkistetty, mutta yksityiskohdissaan tarkasti mietitty ja kaunis visualisointi sekä taitavasti ja tyylinmukaisesti esitetty musiikki tekivät produktiosta toimivan. Työryhmän poikkeuksellinen sitoutuneisuus ja valmius tehdä vaivoja säästämättä työtä vaikuttivat merkittäväällä tavalla produktion onnistumiseen.</p>	
Avainsanat	ooppera, projekti, venäjän kieli, laulaminen, orkesteri, esitys, yleisö, tuotanto, Tšaikovski, Jevgeni Onegin

Author Title Number of Pages Date	Varvara Merras-Häyrynen Tchaikovsky's <i>Eugene Onegin</i> – Project Management in an Opera Production 35 pages + 4 appendices 22 May 2017
Degree	Master of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music Performance
Supervisor	Marko Puro, MMus
<p>The topic of my final project emerged in a conversation with my cantor colleagues and singer friends. We wanted to make an opera production together and we chose Tchaikovsky's <i>Eugene Onegin</i>, because it was especially dear and suitable for us. We all had been singing parts of it and we wanted to bring the Russian language and culture closer to music students and the opera audience.</p> <p>From the singers' point of view, the field of opera is changing. The path to become a professional singer is now more complicated. The audience, however, still wants to hear vocal music and opera so you have to think of the work of a singer from a new point of view. You have to acquire skills and knowledge to produce artistic events and performances yourself.</p> <p>In this final project, the main question was how to implement an opera production from the first idea to the opening night and how to manage the whole process. The goal was to independently create a touching performance with high artistic quality even though the budget was very small. Tchaikovsky's <i>Eugene Onegin</i> is based on Pushkin's poetic novel by the same title. It is the most popular Russian opera in western opera houses. The opera was first performed by the students of Moscow Conservatory so it was a suitable choice for young opera singers.</p> <p>The artistic team of this opera production was partly assembled already before these studies. I asked committed and vocally adequate singers I knew personally and a conductor who knows the Russian culture very well to join the project. The director changed during the project but the result was still successful. The recruited orchestra players were mostly university level music students in Helsinki and Tallinn, Estonia.</p> <p>The audience received the three performances with great enthusiasm and were deeply impressed. The keys to success were plain but very carefully thought-out visualisation and music that was performed skillfully in a style that was appropriate for this opera. The exceptional commitment of the artistic team and readiness to work with a great effort had a great impact on the success of the opera production.</p>	
Keywords	Opera, project, Russian language, singing, orchestra, performance, audience, production, Tchaikovsky, <i>Eugene Onegin</i>

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Projektin taustaa ja tavoitteet	3
	2.1 Oopperan kenttä Suomessa	3
	2.2 Projektissa tarkasteltavat kysymykset	4
	2.3. Työryhmä	4
	2.4 Tavoitteet	6
3	Oopperaproduktion tuottaminen	7
	3.1 Tekijät ja tilat	7
	3.2 Aikataulu	8
	3.3 Budjetti	8
	3.4 Riskien hallinta	10
4	Tšaikovskin Jevgeni Onegin	11
	4.1 Oopperan taustaa	11
	4.2 Oopperan synopsis	13
5	Tämän projektin vaiheet	20
	5.1 Suunnitelma ja sen toteutus	20
	5.1.1 Lähtötilanne	20
	5.1.2 Harjoitusperiodi	21
	5.1.3 Läpimenot ja esitykset	23
	5.2 Ongelmien ratkaisu	24
	5.3 Projektin toteutumisen arviointi	25
	5.3.1 Itsearviointi	25
	5.3.2 Yleisöpalaute ja julkiset arviot	27
	5.4 Mitä seuraavaksi?	30
6	Pohdintaa	32
	Lähteet	34
	Liitteet	

1 Johdanto

”Toimiessaan ooppera on uskomattoman väkevä taidemuoto. Se kuitenkin edellyttää, että kaikki lähtevät siitä, että tehdään yhdessä jotain, josta tulee enemmän kuin osiensa summa.” Esa-Pekka Salonen, Rondo 10/2016

Jevgeni Onegin -ooppera opinnäytetyöprojektinä lähti liikkeelle keskustelusta kanttorikollegoitteni ja laulajaystäväieni kanssa. Olimme jo pitkällä lauluopinnoissa ja jokaisella oli kokemuksia useista oopperaprojekteista. Emme kuitenkaan olleet koskaan esiintyneet kaikki yhtä aikaa samassa produktiossa, joten meitä yhdisti halu päästä näyttämölle nimenomaan yhdessä.

Pian oivalsimme, että Pjotr Tšaikovskin ooppera Jevgeni Onegin olisi mitä sopivin teos tähän tarkoitukseen. Olimme jokainen laulaneet oman äänityypimme aarioita tästä oopperasta ja koimme sen monella muullakin tavalla nimenomaan meille, ortodoksisille kirkkomuusikoille sopivaksi. Venäläinen kulttuuri huokuu läpi hengellisyyttä ja slaavilaisortodoksisuutta. Itse koin myös, että Tatjanan roolihahmon kasvutarinaan oli helppo samaistua. Halusimme syventyä venäläiseen kulttuuriin ja venäjän kieleen laulukielenä sekä tuoda näyttämölle nuorten laulajien esityksenä kerrankin jotain muuta kuin Mozartia. Pyysimme lisää laulajaystäviämme rooleihin, ja työryhmä alkoi olla kasassa. Projektimme sai lisänimen ”Kanttorit oopperalavalla”, koska solisti-ensemblestä viisi oli kanttoreita.

Aluksi mielessämme oli pianosäestyksellinen semi-concertante, ohjattu konserttiversio, jonka olisi voinut esittää melkein missä tahansa salissa. Aloitimme musiikkiharjoitukset ensimmäisestä näytöksestä ja saimme sen valmiiksi ilman Lenskin aariaa. Kävimme esittämässä näytöksen venäläisessä vanhainkodissa.

Tässä vaiheessa huomasin, että haluan oppia ja kokea koko oopperan tekemisen prosessin orkesterin kanssa toteutettavaan näyttämöversioon asti. Projektin toteuttaminen opinnäytetyönä tuntui hyvältä ratkaisulta. Olen aiemmin valmistunut Joensuun yliopistosta teologian maisteriksi pääaineena ortodoksinen kirkkomusiikki ja Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiasta musiikkipedagogiksi (AMK) pääaineena musiikin teoria ja säveltäminen. Olen myös tehnyt Metropolia Ammattikorkeakoulussa kaksi musiikkipedagogin (AMK) tutkintoa pääaineina sekä kuoronjohto että laulu.

Halusin silti laajentaa osaamistani ja saada eväitä tulevaisuuteen laulajana 2010-luvun suomalaisessa kulttuurikentässä. Arvelin, että Tatjanan roolin laulaminen ja oopperaesitysten tuottaminen yhdessä ohjaajan ja kapellimestarin kanssa antavat varmasti kokonaisvaltaisen ja realistisen käsityksen siitä, minkälaisilla ominaisuuksilla ja taidoilla oopperasta saadaan Esa-Pekka Salosen kuvaama väkevä taidemuoto, joka on enemmän kuin osiensa summa.

Aikaisempia opinnäytetöitä liittyen nimenomaan oopperan tuottamiseen on tehty ainakin kaksi. Erik Rousin opinnäytetyö Metropolian musiikin koulutusohjelmassa käsittelee W.A.Mozartin oopperan *Così fan tutte* tuottamista opiskelijaproduktiona oppilaitosympäristössä (Rousi 2015). Emilia Hallbergin opinnäytetyö Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian kulttuurintuottamisen koulutusohjelmassa taas perehtyy tuottajan tehtäviin ja rooliin nimenomaan Suomen Kansallisoopperassa (Hallberg, 2007).

Kun Jevgeni Onegin -oopperaprojekti oli hyväksytty opinnäytetyön suunnitelmaksi musiikin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon, alkoi varsinainen tuottajan työ. Projektista päätettiin tehdä täysi näyttämöversio orkesterin kanssa. Solistien lisäksi projektiin piti rekrytoida kapellimestari, ohjaaja, kuoro, orkesterin soittajat sekä valosuunnittelija. Pääsylipullisia esityksiä päätettiin tehdä kolme ja kenraaliharjoituksesta tehtiin koululaisnäytös. Harjoitustilat ja harjoituspianistit piti järjestää sekä koko projektin rahoitus pohtia. Samalla oli aloitettava oman roolin musiikillinen harjoittelu. Piti siis kääriä hihat ja ryhtyä töihin.

2 Projektin taustaa ja tavoitteet

2.1 Oopperan kenttä Suomessa

Ooppera elää tekijöiden näkökulmasta voimakasta muutosvaihetta sekä suomalaisella että kansainvälisellä kulttuurin kentällä. Pitkät solistikiinnitykset oopperataloihin vähenevät ja laulajat valitaan produktioihin vierailijoina produktiokohtaisesti. Kokonaisia oopperataloja suljetaan rahoitusvaikeuksien vuoksi. Perinteistä oopperalaulajan ammattia on ajateltava uudesta näkökulmasta. (Kane 2015, 4-5.)

Suomessa on vain yksi oopperatalo, Suomen Kansallisooppera, joka pystyy työllistämään vain murto-osan suomalaisista ammattilaulajista. Kansallisooppera on myös alkanut siirtyä vakituisista solistikiinnityksistä produktiokohtaisiin. Kansallisoopperan lisäksi Suomessa toimii muutamia aktiivisia maakuntaoopperoita sekä lukuisia pienempiä oopperaseurueita ja oopperayhdistyksiä. Näiden sekä yksittäisten taiteilijoiden (laulajat, ohjaajat, kapellimestarit) perustamien työryhmien tekemät oopperatuotannot lisääntyvät (Hirvonen 2017).

Oopperaproduktiot ovat vähentyneet myös musiikin ammattikoulutuksessa kustannussäästöistä johtuen. Perinteisesti toteutettu orkesterisäestyksellinen, lavastettu ja ohjattu ooppera pitkine harjoitusperiodeineen saattaa lohkaista aikamoisen osan koulutuksen budjetista. Näin ollen laulun ammattiopiskelijoille ei ole välttämättä tarjolla kokonaisia oopperaroolleja tai ylipäänsä mahdollisuutta osallistua isoon, kokonaiseen oopperaproduktioon. Laulua opiskelevien on haettava näyttämökokemusta muualta ja muilla tavoilla, koska se kuitenkin on hyvin tärkeä osa laulutaitelijan tai laulunopettajan osaamista. Tästä johtuen oppilaitoksissa ovat lisääntyneet opiskelijoiden itsensä tuottamat ja organisoimat oopperaproduktiot. (Hirvonen, 2017.)

Maailmanlaajuisesti muuttuvassa yhteiskunnassa tarvitaan edelleen taidetta. Laulumusiikille ja oopperalle on tilausta: tarvitsemme laulaen kerrottavia tarinoita viihtyäksemme, surraksemme, iloitaksemme, juhliaksemme, murehtiaksemme, inspiroituaksemme, saadaksemme toisenlaista perspektiiviä elämään. Perinteiset polut laulajan ammattiin eivät kuitenkaan enää riitä. On välttämätöntä muuttaa ajattelu- ja toimintatapoja sekä hankkia erilaista osaamista laulu- ja oopperataiteen ylläpitämiseksi 2010-luvun yhteiskunnassa. (Kane 2015, 6-7.)

2.2 Projektissa tarkasteltavat kysymykset

Tässä opinnäytetyöprojektissa keskeisiksi kysymyksiksi nousivat oopperan tuotannolliset kysymykset: resurssit, rahoitus, produktion vaiheet ja yleisön tavoittaminen. Projektia suunniteltaessa pohdittiin sitä, miten oopperaproduktio tuotetaan ensimmäisestä ideasta ensi-iltaan ja miten tuotantoprosessi jäsenyy. Opinnäytetyössä tarkasteltiin, mitkä ovat täysimittaiseen oopperaproduktioon vaadittavat resurssit, mistä järjestetään taiteelliset tekijät, miten rahoitus järjestetään ja miten ongelmat ratkaistaan (esimerkiksi orkesterin kokoonpano, näyttämötekniikka, kuoron mukanaolo, harjoitusaikataulun haasteet).

Projektin aikana, mutta erityisesti sen jälkeen tuli ajankohtaiseksi arvioida, mitkä seikat vaikuttavat produktion onnistumiseen. Onnistumisella tarkoitetaan tässä yhteydessä esityksen valmistumista aikataulussa kaikkine yksityiskohtineen, sen toteutumista suhteessa suunnitelmiin sekä vastaanottoa yleisössä. Arvioinnissa kiinnitettiin erityisesti huomiota siihen, miten esityksestä saa yleisöä kiinnostavan ja houkuttelevan ja millä keinoilla oopperaa taidemuotona voidaan tuoda lähemmäs ihmisten arkea. Tärkeä näkökulma projektissa oli myös selvittää, mitä yhteistyömahdollisuuksia oopperan tekemisessä voisi hyödyntää.

2.3 Työryhmä

Tämän oopperaprojektin työryhmä alkoi muotoutua kevättalvella 2016. Tärkeää oli saada mukaan sitoutuneita, kokeneita ja itsenäisesti työskenteleviä laulajia, jotka todella halusivat oppia roolinsa sekä venäjän kielen ääntämisen. En halunnut järjestää koe-laulua vaan kysyin mukaan osaavia ja luotettavia, äänellisesti tehtäviinsä sopivia ja tarpeeksi valmiuksia omaavia laulajaystäviäni, joille halusin antaa mahdollisuuden oopperaroolin tekemiseen.

Usein venäläiset oopperat jäävät pois musiikkioppilaitosten ohjelmistoista juuri kielen vuoksi. Monet laulajat vierastavat venäjän opettelemista ja haluavat pitäytyä italian-, saksan-, ranskan- ja englanninkielisissä oopperoissa. Meidän työryhmälle venäjän kieli ei ollut este, koska työryhmässä oli useita venäjän kielen osaajia.

Itse olen opiskellut peruskoulussa ja lukiossa A-venäjän sekä jatkanut kielen opiskelua sivuaineena yliopistossa. Musiikin ammattiopintojen myötä perehdyin venäjän fonetiikan opettamiseen, laadin amk-opinnäytetyönä venäjän fonetiikan opetusmateriaalin ja olen pitänyt useampia venäjän fonetiikan kursseja. Lisäksi yhden työryhmämme laulajan äidinkieli oli venäjä, joten ääntämisapua oli projektissa tarjolla varsin kattavasti. Jokainen solisti teki kuitenkin itsenäisesti pohjatyon omien osuuksiensa ääntämiseen.

Solisteina lauloivat:

- Samuli Takkula - *Jevgeni Onegin, baritoni*
(Sibelius-Akatemian oopperakoulutus, evl. kanttori)
- Varvara Merras-Häyrynen - *Tatjana, sopraano*
(Metropolia musiikin yamk-koulutus, ortod. kanttori)
- Heikki Hattunen – *Vladimir Lenski, tenori*
(Sibelius-Akatemian laulumusiikin osasto, ortod. kanttori)
- Elisabet Petsalo – *Olga, altto*
(Sibelius-Akatemian oopperakoulutus, ortod. kanttori)
- Jutta Holmberg - *Larina, mezzosopraano*
(Freelance-oopperalaulaja, laulunopettaja)
- Natalia Vinogradova - *Filipjevna, mezzosopraano*
(Kansallisoopperan kuoro, äidinkieli venäjä)
- Visa Kohva - *ruhtinas Gremin, basso*
(Sibelius-Akatemian oopperakoulutus)
- Joonas Tuominen - *Zaretski ja Espanjan lähettäjä, basso/baritoni*
(Metropolia musiikin amk-koulutus)
- Joakim Pietarinen - *Triquet, tenori ja Guillot*
(Metropolia musiikin amk-koulutus, ortod. kanttori)

Kapellimestariksi pyysin vanhan tuttavani Sasha Mäkilän, joka on opiskellut orkesterinjohtoa Sibelius-Akatemian lisäksi Pietarin konservatoriossa ja jolle venäjän kieli ja kulttuuri ovat hyvin tuttuja. Hänellä oli myös oopperakokemusta kapellimestarina muun muassa Savonlinnan Oopperajuhlilta. Harjoituspianisteina toimivat ammattipianistit Joel Papinoja, Tuuli Takkala, Laura Kivikoski, Taru Ritavesi ja Martin Malmgren. Joel Papinojan kanssa olen tehnyt yhteistyötä ooppera- ja liedmusiikissa jo muutaman vuoden ajan, ja hän lupautui mukaan projektiin jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Muut pianistit löytyivät kapellimestarin sekä omien muiden kontaktieni kautta.

Ohjaaja vaihtui kesken harjoitusprosessin. Vuodenvaihteessa Juulia Tapola joutui muiden työkiireiden takia jättämään produktion, ja mukaan jo ”liikkuvaan junaan” hyppäsi useita oopperoita ohjannut ja opiskelijaproduktioissa aiemminkin työskennellyt Anselmi Hirvonen. Hänellä on Sasha Mäkilän tavoin Pietarissa hankittu teatteriohjaajan koulutus sekä vankka venäjän kielen ja kulttuurin tuntemus. Työryhmässämme oli siis yhteensä todella paljon venäjän osaamista sekä kokemusta oopperan tekemisestä.

2.4 Tavoitteet

Oopperaprojektin tavoitteena oli ensisijaisesti oppia toimintatapoja, omatoimisuutta, luovuutta sekä ongelmanratkaisu- ja yhteistyökykyä produktion toteuttamiseksi. Tarkoituksena oli osoittaa, että oopperataiteen ei välttämättä tarvitse olla kallista, isolla ja jäykällä koneistolla toteutettua. Visualisointi on mahdollista tehdä hyvin pelkistetysti, mutta kuitenkin tarinaa ja ajankuvaa sopivasti kuvittavalla tavalla. Kun kyseessä on venäläiseen klassikkokirjallisuuteen perustuva libretto, itse tarina, teksti ja roolihahmojen väliset suhteet nousevat keskiöön. Lisäksi yleisökasvatus oli tärkeässä osassa ja tarkoituksena oli tehdä myös yläaste- ja lukioikäisiä koululaisia kiinnostava esitys.

Tavoitteena oli rakentaa oopperasta sekä täydellinen orkesteri- ja näyttämöversio kuorohtauksineen että pienimuotoisempi ”matkalaukkuversio” pianosäestyksellä. Teoksen pianopartituuri on säveltäjän itsensä laatima (Tchaikovsky 2017). Se on erittäin toimiva ja hyvin kirjoitettu, joten oopperaa voi tässä tapauksessa mainiosti esittää myös siten, että ”orkesterina” on vain piano (Tchaikovsky 1993).

Venäjän kieleen liittyviä tavoitteita oli tarjota nuorille laulajille mahdollisuus ottaa haltuun venäjänkielistä ohjelmistoa ja toisaalta saada Suomessa asuvaa venäjänkielistä yleisöä oopperalle. Tarkoituksena oli myös nostaa sekä yleisön että työryhmän jäsenten tietoisuuteen venäläistä huikeaa kulttuuriperintöä ja muistuttaa Suomen läheisestä historiallisesta ja maantieteellisestä yhteydestä Venäjän kanssa. Yleisökasvatuksen näkökulmasta oli lisäksi tärkeää madaltaa kynnystä laadukkaan taide-elämyksen kokemiselle muun muassa hyvin edullisella lipunhinnalla.

3 Oopperaproduktion tuottaminen

3.1 Teos, tekijät ja tilat

Oopperaesityksen tuottaminen lähtee liikkeelle tuotantopäätöksestä, jota edeltää produktion ideointi, luonnostelu ja budjetin laadinta riskikartoituksineen. Myös aiesopimusten tekeminen keskeisten tekijöiden (kapellimestari, ohjaaja, mahdollisesti säveltäjä/sovittaja, pääroolien laulajat) kanssa suoritetaan jo tuotantopäätöstä tehtäessä. (Puro 2017.)

- Mikä teos?
- Kuka tai mikä taho esityksen tuottaa?
- Ketkä muodostavat taiteellisen työryhmän?
- Missä esitys toteutetaan?
- Miten produktio rahoitetaan?

Esitettävää teosta valittaessa päätetään myös, minkälainen versio teoksesta toteutetaan. Oopperoissa leikkaukset ovat hyvin yleisiä. Leikkaukset tarkoittavat joidenkin kohtausten, aarioiden tai kuoro- ja tanssinumeroiden pois jättämistä. Harvasta oopperasta on olemassa ainoaa ja oikeaa esitystapaa. Jo säveltäjät ovat usein tehneet oopperoistaan eri versioita. Richard Wagnerin oopperat tekevät tässä poikkeuksen, ne esitetään aina alkuperäisessä laajuudessaan ilman leikkauksia. Tehtäviin leikkauksiin ja koko esityksen haluttuun lopputulokseen vaikuttavat budjetti, dramaturginen ja ohjauksellinen idea, visuaalinen idea, musiikilliset valinnat, esityksen haluttu kesto, näyttämön koko, tekniikka, käytettävissä olevat laulajat, orkesterin olosuhteet ja kohdeyleisö. (Kehrmann 2017.)

Laajaan työryhmään kuluvat kaikki produktion osallistuvat, mutta ydintyöryhmän muodostaa usein muutaman hengen joukko, joka tekee keskeiset taiteelliset ja tuotannolliset ratkaisut. Tavallisesti oopperaproduktion tarvitaan kapellimestari, ohjaaja, laulajat, lavastaja ja puvustaja (tai yhteisesti visuaalinen suunnittelija), valosuunnittelija, maskeeraaja, kampaaja, harjoituspianisti, orkesteri, markkinointivastaava (julistheet, ilmoitukset, lipunmyynti) sekä tuottaja, joka koordinoi koko prosessia. Lisäksi voi olla erikseen teknistä henkilökuntaa, joka muun muassa tekee lavasteet ja puvut, hankkii tarvittavan rekvisiitan ja tarpeiston sekä nuottimateriaalin erityisesti orkesterille. (von Hert-

zen 2011, 23-25.) Ennen harjoitusperiodin alkua tehdään varsinaiset sopimukset taiteellisen työryhmän kanssa.

Näytösten määrä ja ajankohdat suunnitellaan heti alkuvaiheessa ja etsitään produktiolle sopivat harjoitus- ja esitystilat. Tiloja varattaessa tulee ottaa huomioon tarjolla olevat vahtimestari- ja siivouspalvelut, esityspaikan aukioloajat, käytettävissä oleva tekniikka, turvallisuusmääräykset sekä mahdollinen väliaikatarjoilu (von Hertzen 2011, 25).

3.2 Budjetti

Budjetin pitää olla realistinen, mieluummin hieman pessimistisesti laadittu, jotta se kestää pienet tappiot. Vapaan kentän erilaisissa produktiossa tuotantopäätökset on usein tehtävä ennen apurahapäätöksiä, jotta esitystä ehditään harjoittelemaan ja valmistelemaan. (Puro 2017.) Budjetissa pitää huomioida ainakin tekijöiden ja muun henkilökunnan palkkiot, mahdolliset tila-, laite ja nuottimateriaalivuokrat, lavasteiden, pukujen ja tarpeiston hankkiminen, julisteiden ja käsiohjelman valmistaminen sekä markkinointikulut.

Apurahojen hakeminen on taidealalla perinteinen tapa etsiä rahoitusta projekteille. Yrity maailman sponsorien hankkiminen lisääntyy ja niin kutsutut joukkorahoituspalvelut, esimerkiksi Mesenaatti.me, yleistyvät. Lipputuloilla katetaan yleensä iso osa produktion kuluista, ja lipputulojen määrään voi vaikuttaa paljon oikein kohdennetulla markkinoinnilla sekä viisaasti valituilla lippujen hinnoilla.

Vapaan kentän produktioissa ja taiteilijoiden itsensä tuottamissa esityksissä budjettia voi tasapainottaa tekemällä mahdollisimman paljon itse. Usein vaaditaan käsittämätön määrä palkatonta työtä, kurinalaisuutta ja pitkäjänteisyyttä, jotta taiteellinen produktio toteutuu ja oma taiteilijan urapolku etenee (Widenius 2017).

3.3 Aikataulu

Oopperataloissa uusi produktioidea esitellään henkilökunnalle ensimmäisen kerran yleensä noin vuotta ennen aiottua ensi-iltaa. Tässä vaiheessa mietitään myös jo teoksen taiteelliset toteuttajat, ohjausratkaisut, tarvittava näyttämötekniikka sekä markki-

noinnin peruseriaatteet. Parin kuukauden kuluttua idean esittelystä pidetään ensimmäinen tekninen palaveri näyttämöllä. Tässä palaverissa ovat läsnä kaikki tiimit ja siinä käydään läpi teoksen toteuttamisen musiikilliset, ohjaukselliset ja visuaaliset vaatimukset. (Kehrmann 2017.)

Harjoitusaikataulujen laatiminen on hyvin tärkeä osa projektin menestymistä. Tavallisesti aikataulut laaditaan esitystä tuottavan tahon toimesta ja produktion sitoutuvat ne, jotka voivat olla mukana annetussa aikataulussa. Yleensä oopperataloissa aktiivinen harjoitusaika käsittää 2-3 viikkoa musiikkiharjoituksia ja 6-7 viikkoa näyttämöharjoituksia ennen ensi-iltaa. (Kehrmann 2017.)

Harjoitusperiodi alkaa musiikkiharjoituksilla harjoituspianistin eli korrepetiittorin johdolla. Tätä ennen solistit ovat usein jo itsenäisesti harjoitelleet roolejaan, ehkä esittäneetkin joitain osia niistä. Näyttämöharjoitukset aloitetaan kohtauksittain ja hyvin laaditussa harjoitusaikataulussa osataan ottaa huomioon jo etukäteen se, mitkä kohtaukset vaativat eniten harjoituksia.

Ennen orkesterin mukaantuloa on usein yksi tai useampi läpimeno pianon kanssa. Ensimmäistä orkesteriharjoitusta kutsutaan sitzprobeksi: tässä harjoituksessa käydään teoksen musiikki läpi orkesterin soittaessa montussa ja laulajien laulaessa lavalla ilman näyttämötoimintaa. Tämän jälkeen on muutama orkesteriläpimeno näyttämötoiminnan kanssa puvuissa ja maskeissa, ja sitten koittavatkin jo pääharjoitus, kenraaliharjoitus ja ensi-ilta.

Oopperaharjoitukset eivät voi olla kerrallaan liian pitkiä eikä niitä voi olla liian pitkään peräkkäisinä päivinä ilman välipäiviä. Päivittäinen harjoitusaika on tavallisesti 6-7 tuntia 3-4 tunnin jaksoissa. Laulajat pystyvät laulamaan vain rajallisen ajan vuorokaudessa ja tarvitsevat välipäiviä palautumiseen. Laulaminen on fyysisesti kuormittavaa, samoin tarvitaan aikaa asioiden omaksumiseen ja sisäistämiseen. Laulun ja fyysisen toiminnan pitää mennä lihasmuistiin tarpeeksi monen toiston kautta. Välipäivinä laulajan mieli ja keho prosessoivat harjoiteltua, ja musiikin sekä toiminnan yhtäaikainen omaksuminen etenee. (Hirvonen 2017.)

3.4 Riskien hallinta

Oopperaproduktion tuottamiseen liittyy aina taloudellisia ja toiminnallisia riskejä, joihin voi kuitenkin varautua etukäteen huolellisella suunnittelulla. Budjettia laadittaessa on huomioitava vaihtoehtoina hyvä, keskinkertainen, huono ja erittäin huono taloudellinen tulos. Joskus päätetään tehdä todennäköisesti tappiollinen produktio teatterin/yhdistyksen/toimijan halutunlaisen imagon ylläpitämiseksi. Tällainen ratkaisu voi olla välttämätöntä pitkäaikaisten rahoittajien tulevien tuki- ja sponsoripäätösten kannalta. Esimerkiksi lastenteatteri-kappaleen (myy hyvin, mutta kassavirta on pieni halpojen lastenlippujen vuoksi) tai kotimaisen kantaesityksen toteuttaminen voi olla tällaista toimintaa. Taloudellinen riski kasvaa myös silloin, mitä enemmän esitykseen tarvitaan tekijöitä. (Puro 2017.)

Riskien hallinnassa on huomioitava taloudellisten seikkojen lisäksi myös esittäjien sairastumiset ja peruuttamiset sekä mahdolliset tekniikkaan liittyvät ongelmatilanteet. Yleensä laulajien kohdalla toteutetaan kaksoismiehityksen periaatetta eli jokaisella roolilla on kaksi laulajaa, jotka jakavat keskenään harjoitukset ja esitykset. Pienissä vapaan kentän tuotannoissa kaksoismiehitys ei kuitenkaan ole välttämättä mahdollista. Tällöinkin on tarpeen kartoittaa etukäteen laulajia, jotka hallitsevat kyseisen roolin ja voivat tulla tarvittaessa niin sanotulle hyppykeikalle esimerkiksi laulamaan osuuden orkesterimontusta alkuperäisen solistin näytellessä ”mykkänä” näyttämöllä.

Joskus riski voi liittyä myös orkesteriin ja soittajiin. Jos tarvittavia soittajia tai soittimia ei saada rekrytoitua, on hyvä olla olemassa vaihtoehtoinen suunnitelma, jolla esitys kuitenkin saadaan toteutettua joko pienemmällä orkestraatiolla tai pianosäestyksellä.

Työryhmien ja oopperayhdistysten toteuttamissa produktioissa myös tekijöiden sitoutuneisuus ja keskinäinen työnjako on tärkeää. Jos produktiolla ei ole selkeästi erikseen nimettyä tuottajaa, tuotannolliset tehtävät pitää jakaa osaavien ja aikaansaavien työryhmän jäsenten kesken. Tällä vältetään se, etteivät kaikki huolehdittavat asiat jää yhden ihmisen harteille.

4 Tšaikovskin Jevgeni Onegin

4.1 Oopperan taustaa

Jevgeni Onegin –ooppera perustuu venäjänkielisen kirjallisuuden perustajahahmon Aleksandr Puškinin (1799-1837) samannimiseen runoromaaniin (Puškin, 1976). Se on ajaton tarina rakkaudesta ja intohimosta, koskettavista ihmiskohtaloista sekä elämän realiteeteista. Nuori maalaiskartanon tytär Tatjana rakastuu pietarilaiseen yläluokkaiseen Jevgeni Oneginiin, joka ei anna arvoa hänen rakkaudentunnustukselleen. Tatjanan nuorempi sisar Olga on menossa kihloihin Oneginin kanssa ystäväystyneen runoilija Vladimir Lenskin kanssa, mutta nimipäiväkutsuilla alkanut riita ajaa ystävykset kaksintaisteluun, jossa Lenski kuolee. Tatjana päätyy naimisiin ruhtinas Greminin kanssa ja vasta vuosia myöhemmin elämän kolhimana Onegin ymmärtää menettäneensä Tatjanassa elämänsä rakkauden. Mainittakoon, että Puškin itse provosoitiin kaksintaisteluun, jossa hän menehtyi 37-vuotiaana kuten runoromaaninsa Lenski (Puškin 1976, 9).

Pjotr Tšaikovski (1840-1893) kirjoitti säveltäjäkollegalleen Sergei Tanejeville:

“En edes kutsu vaatimatonta teostani oopperaksi, vaan eräänlaisiksi “lyyrisiksi kohtauksiksi”. Jos Oneginista johtuva innostukseni paljastaa rajoituneisuuteni, ymmärtämättömyuteni oopperan perustavista vaatimuksista, niin pyydän anteeksi. Mutta tämän tahdon sanoa: musiikkini tulee kirjaimellisesti sisimmistäni.” (Gynne 1979, 4.)

Realismissaan ja henkilökohtaisuudessaan Jevgeni Onegin vertautuu italialaisessa oopperassa enemmän Verdin *La Traviataan* kuin *Aidaan*. Tšaikovski samaistui teoksessaan Tatjanaan ja Lenskiin, painotti Oneginin nihilismiä ja jätti sivuun Puškinin runoromaanissa piilevän yhteiskuntakritiikin. Taitavasti piirretyt sivuhenkilöt – menneitä haikailevat vanha Larina (Tatjanan ja Olgan äiti) ja lastenhoitaja Filipjevna, huumoria ja herkkyyttä yhdistävä Triquet (ranskan kielen opettaja), kokemuksen rintaääntä edustava Gremin – tarjoavat empatiaa, mutta eivät pysty estämään katastrofia. Oopperan viimeisessä kohtauksessa Tatjanasta tulee todellinen sankaritar korkea moraalin lei-

maaman käyttäytymisen ja sen sielunvoiman vuoksi, jolla hän torjuu anelevan Oneginin (Papp 2001, 650).

“Onegin ei ehkä ole dramaattinen. Se ei haittaa. Sitä paitsi, mitä ovat dramaattiset tehot? Sellaisia löytyy esimerkiksi Aidasta, mutta vannon etten olisi säveltänyt oopperaa sellaisesta aiheesta mistään hinnasta. Mitä minä tarvitsen? Henkilöhahmoja, jotka tuntevat sielussaan samoin kuin minä niin, että voin ymmärtää ja tuntea myötätuntoa heitä kohtaan. Ei sellaisia ongelmia, jotka vaivaavat Aidaa, Radamesta, afrikkalaisia, kuninkaita ja jumalia – ne jättävät minut kylmäksi, kuten valtaisat joukkokohtaukset joissa ne tuodaan esiin. Minä etsin intiimiä, mutta silti koskettavaa draamaa, joka perustuu tapahtumille, jotka olen, tai olisin voinut itse kokea.” (Hofmann 1995, 4.)

Emotionaalinen realismi tekee Jevgeni Oneginista psykologisen draaman edelläkävijän. Sitä pidetään ensimmäisenä oopperana, jossa kuvattiin nuoria ihmisiä heidän aitoine luonteineen ja tunteineen. Perinteisen numero-oopperan rakenteet, aariat, ensembles ja tanssit istuvat luontevasti teoksen keisariajan ilmapiiriin. Säveltäjä itse halusi oopperaansa tuoretta tunneilmaisua ja toivoi ensiesittäjiksi konservatorio-oppilaita. Jevgeni Onegin sai ensi-iltansa oppilasesityksenä Moskovan Pienessä teatterissa 29. 3. 1879 Nikolai Rubinsteinin johdolla. (Brown 2006, 154.) Teos sopii siis erinomaisesti opinnäytetyöprojektiksi ja nuorten laulajien esitettäväksi.

Kuva 1. Säveltäjä Pjotr Tšaikovski.

Jevgeni Onegin on läntisten oopperatalojen suosituin venäläisooppera (von Herten 2011, 144). Se on monessa mielessä ”täydellinen” ooppera. Siinä on toimiva musiikki, kaikille äänityypeille sopivat roolit, hienot kuorokohtaukset, hyvä orkestrointi, selkeä rakenne ja lisäksi se on sopivan pituinen.

4.2 Oopperan synopsis

I näytös

1. kohtaus

Leskirouva Larina ja vanha njanja Filipjevna valmistavat hilloa ja kuuntelevat Larinin tyttärien Tatjanan ja Olgan laulua maalaiskartanon puutarhassa. Madame Larina muistelee nuorena solmimaansa järjestettyä, mutta maaseudun rauhassa onnelliseksi osoittautunutta avioliittoa. Talonpojat saapuvat kertomaan, että sato on saatu talteen ja esittävät kansanlaulun elonkorjuun kunniaksi.

Musiikki vie melankoliaan taipuvaisen Tatjanan ajatukset kauas pois, mutta Olga pilaillee unelmoivan vanhemman sisarensa kustannuksella. Olga on toista maata, turhia murehtimaton ja elämäniloinen tyyppi. Aariassaan "Ja ne sposobna k grysti tomnoi" hän on aina valmis tanssimaan ja laulamaan, eikä osaa huokailla sydämensä pohjasta – tuntee niin syvästi – niin kuin Tatjana. Tatjanan alakuloisuus kiinnittää naisten huomion, mutta tämä kertoo kaiken johtuvan surullisesta rakkausromaanista, jota hän on lukemassa.

Olgan poikaystävä, runoilija Lenski saapuu, tuoden mukanaan ystävänsä Oneginin. Esittelyjen jälkeen tyttäret ja vieraat jäävät laulamaan kvartetin, jossa kukin arvioi yksityisesti toistaan. Onegin hämmästelee Lenskin valintaa, hän pitää Olgaa Tatjanaa pinnallisempänä, verraten tätä van Dyckin maalaamaan kauniiseen, mutta tyhjään Madonnaan. Olgaan rakastunut Lenski puolustautuu ja lietsoo tunteitaan runokuvilla.

Tatjana näkee Oneginissa unelmiensa sivistyneen ja ajattelevan sankarin. Myös Olga huomaa maailmanmiehessä potentiaalisen aviokumppanin sisarelleen.

Kuva 2. Jevgeni Onegin: 1. näytös, 1.kohtaus: Tatjana (Varvara Merras-Häyrynen) ja Jevgeni Onegin (Samuli Takkula)

Kuva 3. Jevgeni Onegin: 1. näytös, 1.kohtaus: Larina (Jutta Holmberg), Lenski (Heikki Hattunen) ja Olga (Elisabet Petsalo)

Jäätyään kahden Tatjanan kanssa Onegin ihmettelee, eikö maalaiselämä ikävystytä tyttöä, joka kertoo lukevansa paljon. Puutarhassa lempeään tunnustava Lenski on monta kierrosta Olgaa edellä. Rakkaus on runoilijoiden polttoainetta ja hehkeässä ariosossaan "Ja ljubljü vas" Lenski maalaa Olgasta ihanteellisen kuvan.

2. kohtaus

Tatjana valmistautuu huoneessaan lastenhoitaja Filipjevnan kanssa yöpuulle. Oneginin muisto ei jätä rauhaan ja tyttö päättää kirjoittaa kirjeen, jossa paljastaa tunteensa. Julkisen häpeän uhallakin ("Puskai pogibnu ja") hän haluaa julistaa rakkauttaan. Kaiken rohkeutensa kooten Tatjana uskoo kohtalonsa Oneginille ("Sudbu moju otnynje ja tebe vrutšaju"), uskoen tämän pelastavan hänet yksinäisyydeltä ja arjelta. Aamu sarastaa ja kirje on valmis ("Kontšaju!"), Tatjana antaa sen njanjalle vietäväksi.

Kuva 4. Jevgeni Onegin: 1.näytös, 2.kohtaus: Filipjevna (Natalia Vinogradova) ja Tatjana (Varvara Merras-Häyrynen)

3. kohtaus

Seuraavana päivänä Tatjana odottaa puutarhassa Oneginin vastausta, hedelmiä poimivat naiset laulavat. Onegin saapuu ja kiittelee ("Vy mne pisali") Tatjanaa rehellisyydestä, mutta pahoittelee ettei ajankohta ole sopiva sitoutumiseen ja tarjoaa tilalle "veljellistä kiintymystä".

II näytös

1. kohtaus

Larinien kartanossa juhlitaan valssin tahdissa Tatjanan nimipäivää. Ärtynyt Onegin kuulee vanhojen naisten supattelevan hänestä ja Tatjanasta. Lenskille hän valittaa, että tämä ylipäättään raahasi hänet maalaiskarkeloihin ja kiusaa ystäväänsä pyytämällä tanssiin Olgaa, joka innostuu herättäen Lenskin mustasukkaisuuden.

Ranskankielen opettaja Triquet esittää yleisön pyynnöstä Tatjanalle kupletin ("Vi - rosa, vi - rosa, belle Tatjana"). Seuraavaan kotiljonkiin Lenski pyytää Olgaa, mutta Onegin väittää Olgan luvanneen tanssin hänelle. Onegin ja Olga tanssivat Lenskin vahtiessa synkkänä. Lopulta runoilija raivostuu ja riidan päätteeksi Onegin hyväksyy ystävänsä kaksintaisteluhaasteen.

Kuva 5. Jevgeni Onegin: 2.näytös, 1.kohtaus: Monsieur Triquet (Joakim Pietarinen) ja Tatjana (Varvara Merras-Häyrynen)

2. kohtaus

Aikaisin seuraavana aamuna Onegin ja Lenski kohtaavat vanhan myllyn luona. Oneginia odottaessaan Lenski ennustaa kuolemansa ja suree kadotettuja nuoruuden päiviään ("Kuda, kuda, vy udalilis vesnije mei, slatie dni?"). Perivenäläiseen tapaan hän ymmärtää rakkauden merkityksen kokonaan vasta joutuessaan luopumaan elämästään. Onegin saapuu, laukukset ammutaan ja Lenski haavoittuu kuolettavasti.

Kuva 6. Jevgeni Onegin: 2.näytös, 2.kohtaus: Onegin (Samuli Takkula) ja Zaretski (Joonas Tuominen)

III näytös

1. kohtaus

Vuosia maanpaossa viettänyt Onegin osallistuu suuriin juhliin Pietarissa, tanssitaan poloneesia ja vähän myöhemmin écoissaisea, "skotlantilaista" tanssia. Lenskin kohtalo ahdistaa yhä Oneginia, jota kaikki ikävystyttää.

Juhliin saapuu myös Tatjana, joka on avioitunut ruhtinas Greminin kanssa ja muuttanut uneliaasta provinssista keisarillisen kaupungin loistoon. Gremin laulaa ("Ljubvi vsje vozrasti pakorni") Oneginille avioelämän autuudesta ja muistuttaa, että rakkaus voi

yllättää missä iässä tahansa. Kohdatessaan Tatjanan Onegin ei paljasta todellisia tunteitaan, mutta ymmärtää pian rakastavansa tätä ja poistuu juhlasta.

Kuva 7. Jevgeni Onegin: 3.näytös, 1.kohtaus: Ruhtinas Gremin (Visa Kohva) ja Tatjana (Varvara Merras-Häyrynen).

2. kohtaus

Juhlien jälkeen muutaman päivän kuluttua Tatjana lukee huoneessaan Oneginin lähettämää kirjettä ja itkee. Onegin saapuu ja polvistuu Tatjanan eteen tunnustaen tehneensä suuren virheen. Rimpuilevassa loppuedetossa Tatjana ei kiellä tunteitaan ("Onegin,

ja togda molozhe”), mutta epäilee miehen motiiveja ja pitää avioliittoaan tärkeämpänä. Onegin on haaskannut tilaisuutensa ja ymmärtää nyt tehneensä elämästään arvottoman.

Kuva 8. Jevgeni Onegin: 3.näytös, 2.kohtaus: Jevgeni Onegin (Samuli Takkula) ja Tatjana (Varvara Merras-Häyrynen).

5 Tämän projektin vaiheet

5.1 Suunnitelma ja sen toteutus

5.1.1 Lähtötilanne

Projektin ydintyöryhmä (kapellimestari, ohjaaja, harjoituspianisti, pääroolien laulajat) oli muotoutunut jo keväällä 2016 hakeutuessani musiikin yamk-opintoihin. Tultuani hyväksytyksi koulutukseen, kapellimestari ja ohjaaja nimettiin opinnäytetyöni asiantuntijaohjaajiksi. He osallistuivat sitä mukaa myös oopperaproduktion tuottamiseen. Kaikki tuotantopäätökset tehtiin tästä eteenpäin yhdessä ja tarvittaessa myös koulutuksen edustajien kanssa keskustellen.

Kun opinnot alkoivat elokuun lopulla 2016, tuli nopeasti ajankohtaiseksi selvittää esitysten ajankohta, laatia harjoitusaikataulu, tehdä tilavaraukset ja suunnitella budjetti (liite 2). Esityspaikkana oli Helsingin konservatorion konserttisali ja harjoituspaikkana konserttisalin lisäksi Metropolian Bulevardin toimipisteen juhlasali. Piti aloittaa orkesterin ja kuoron rekrytointi sekä etsiä vielä puuttuvien Greminin ja Zaretskin roolien laulajat. Venäjänkielinen naiskamarikuoro Gallerie (joht. Victoria Meerson) oli alustavasti lupautunut mukaan. Lisäksi kuoroon piti saada myös mieslaulajia. Solistit jatkoivat itsenäisesti rooliensa harjoittelua.

Esitysten ajankohdaksi valikoitui maaliskuun puoliväliin sijoittunut Metropolian projekti- viikko, koska heti alkuvuodesta konservatorion konserttisalissa esitettiin Muumi-oopperaa konservatorion projektina, ja huhti-toukokuussa sali taas oli varattu kurssitutkinnoille. Lisäksi neljä solistiamme olivat mukana Sibelius-Akatemian oopperaproduktiossa (Britten: Kesäyön unelma), jonka esitykset olivat huhtikuun lopulla. Oneginproduktio piti saada siis toteutettua reilusti ennen sitä ja esityspäiviksi vahvistuivat 15.3., 16.3. ja 18.3.

Sattumalta Suomen Kansallisoopperassa oli myös tiedossa Tšaikovskin Jevgeni Onegin –oopperan ensi-ilta 17.3., mikä aiheutti aluksi hienoista epätoivoa työryhmässämme. Päätimme kuitenkin kääntää tilanteen eduksemme ja totesimme, että ainakin kyseinen ooppera on silloin esillä kulttuuriväen ja median keskuudessa, ja tämä voi tuoda meillekin lisää yleisöä.

Metropolia Ammattikorkeakoulun musiikin koulutuksen voimakkaan supistumisen vuoksi orkesterisoittajaopiskelijoiden määrä on vähentynyt. Metropolian opiskelijoista saimme orkesteriin mukaan kymmenen soittajaa. Sasha Mäkilällä oli kontakti Tallinaan Viron musiikki- ja teatteriakatemiaan, jossa hän suoritti orkesterinjohdon jatko-opintoja. Siellä suhtauduttiin myönteisesti yhteistyöehdotukseen, ja he lähettivät yhdeksän orkesterisoitinten opiskelijaa mukaan oopperaorkesteriimme. Myös Sibelius-Akatemian opiskelijoita tuli mukaan projektiin, ja loput yksittäiset soittajat olivat Sasha Mäkilän omia suoria kontakteja: tuttuja ammattilaisia ja hyviä harrastajia, jotka halusivat tulla kokemaan musisoinnin iloa ja venäläisen oopperamusiikin tunteenpaloa.

Orkesterin soittajille ei ollut mahdollista maksaa palkkioita. Kaikki opiskelijat saivat mukanaan opintopisteitä omiin opintoihinsa Metropoliasa, Sibelius-Akatemiassa ja Viron musiikki- ja teatteriakatemiassa. Mainittakoon, että Facebookissa jaetulla ilmoituksella oli suuri merkitys orkesteria rekrytoitaessa. Orkesterin nuottimateriaali saatiin lainaksi Sibelius-Akatemian orkesterinuotistosta. Sasha Mäkilällä oli kontakti Kansallisoopperan orkesteriin, ja sieltä jousisoittajat saivat apua jousitusten merkitsemiseen.

Metropolia osallistui oopperaproduktion kustannuksiin tarjoamalla harjoitus- ja esitystilat sekä maksamalla kapellimestarille ja ohjaajalle pienen määrän opetustunteja opinäytetyöni asiantuntijaohjaajina. Rahoitusta piti etsiä lisää kapellimestarin ja ohjaajan palkkioihin, Virosta tulevien soittajien matka- ja majoituskuluihin, harjoituspianistien mahdollisiin palkkioihin, rekvisiitan ja tarpeiston hankkimiseen, vahtimestarien ylityökuluihin sekä muihin mahdollisiin kuluihin. Apurahahakemuksia laadittiin lokamarraskuussa Suomen kulttuurirahastoon, Cultura-säätiöön sekä Taiteen edistämiskeskukseen. Helsingin kaupungin kulttuurikeskuksen apurahaa ei voitu hakea, koska sitä ei myönnetä opiskelijaproduktioihin.

5.1.2 Harjoitusperiodi

Vuodenvaihteessa projektiin tuli merkittävä käänne, kun tarvitsimme mukaan uuden ohjaajan edellisen jättäytyttyä muiden töidensä vuoksi pois. Aikaa ensi-iltaan oli vain kaksi ja puoli kuukautta, joten olimme helpottuneita saatuaamme uudeksi ohjaajaksi teoksen hyvin tuntevan Anselmi Hirvosen. Alustavat harjoitusaikataulut menivät uusiksi, ja huomasimme tarvitsevamme lisää harjoituspianisteja. Aikataulujen sovittelu solis-

tien muiden sitoumusten mukaan vaati ohjaajalta erityistä kärsivällisyyttä ja myös uskoa siihen, että harjoitusmäärät riittävät.

Tammikuussa teimme myös lopullisen päätöksen, että jätämme produktioistamme kuoro-osuudet pois. Mieskuorolaisia ei monista yrityksistä huolimatta löytynyt mukaan, ja lopulta harjoitusaikataulu osoittautui myös naiskuoro Gallerielle mahdottomaksi. Ruhinas Greminin roolin laulaja oli varmistunut joulukuun lopulla ja Zaretskin roolin laulaja varmistui helmikuun alussa.

Harjoitusperiodi käynnistyi tammikuun viimeisellä viikolla muutamilla musiikkiharjoituksilla ja ensimmäisillä ohjausharjoituksilla Metropolian Bulevardin toimipisteen juhlasalissa. Kapellimestari oli läsnä kaikissa harjoituksissa, joten pystyimme harjoittamaan tehokkaasti ja vaihtelevasti sekä musiikillisia että ohjauksellisia asioita. Harjoitukset etenivät kohtausittain ja päivittäinen harjoitusaika oli 6-7 tuntia. Ensimmäisellä viikolla harjoituksia oli joka päivä, sen jälkeen noin 4-5 päivänä viikossa. Helmikuun lopulla oli intensiivinen kymmenen päivän näyttämöharjoitusperiodi oopperan esityspaikassa konservatorion konserttisalissa.

Näyttämöharjoitusten edetessä myös rekvisiittaa ja pukuja alettiin kerätä työryhmän jäsenten omista varastoista sekä konservatorion että Sibelius-Akatemian varastoista. Visualisointia varten etsittiin näyttämön takaseinälle heijastettavia taustakuvia. Tähän työhön sekä produktion julisteen ja flyerin suunnitteluun sain ohjaaja Anselmi Hirvosen avuksi ystäväni Heidi Jakkulan, joka on laulaja ja valokuvaaja.

Metropolian ja Helsingin konservatorion yhteinen käyttömestari ja valosuunnittelija Tuukka Törneblom huolehti produktion valosuunnittelusta sekä valojen käytöstä esityksissä. Venäjän kielellä laulettuun esitykseen oli myös tarpeen saada suomenkielinen tekstitys. Jälleen kerran korvaamatonta hyötyä oli olemassa olevista kontakteista. Tekstityksen tekijäksi lupautui vanha ystäväni ja kuorolaiseni, laulun harrastaja ja venäjän kielen maisteri Alma von Creutlein.

Helmikuussa saimme myös apurahapäätökset, ja vain Cultura-säätiö myönsi meille apurahan. Näin ollen toivoimme lipputulojen paikkaavan budjettia, ja joihinkin kuluihin oli pakko tässä vaiheessa sijoittaa omaa rahaa. Tallinnasta tulleiden soittajien matkoihin saimme sponsoritukea Viking Linelta ja Eckerö Linelta. Lisäksi Viron musiikki- ja

teatteriakatemia myönsi opiskelijoilleen stipendit matka- ja ruokailukulujen kattamiseksi.

Esityksen markkinointiin saimme apua Metropolian musiikin koulutusohjelman tuottajalta Pirjo Aittomäeltä. Mediatiedotteen (liite 1) laatimisen, julisteiden (liite 3) ja flyerien levityksen sekä Facebookin tapahtumamainostuksen hoidimme työryhmän voimin. Samoin lippuvarauksista meidän tuli huolehtia itse. Zaretskin roolin laulajalla Joonas Tuomisella oli kokemusta ja osaamista tapahtumatuotannosta ja hän loi nettipohjaisen lippuvarauslomakkeen, jonka internet-osoitteeksi hankittiin yksinkertaisesti www.onegin.fi. Lipunmyynti meidän tuli järjestää itse ja pyysin siihen tehtävään avuksi ystäviäni, joilla on kokemusta asiakaspalvelutehtävistä.

5.1.3 Läpimenot ja esitykset

Maaliskuun alussa oli kaksi pianosäestyksellistä läpimenoa puvuissa rekvisiitan kera. Sitzprobe pidettiin tiistaina 7.3., ja seuraavina kahtena päivänä oli orkesteriläpimeno-harjoitukset. Perjantaina 10.3. kävimme esittämässä teoksesta konserttiversio Kerava-salissa. Tämä oli tarpeellinen harjoitusesitys ja toimi myös ikään kuin ylimääräisenä orkesteriharjoituksena ennen varsinaisia esityksiä näyttämöllä. Alun perin suunnitelmassa oli käydä pitämässä Tallinnassa yksi orkesteriharjoitus sekä konserttiesitys. Viron musiikki- ja teatteriakatemia ei kuitenkaan loppujen lopuksi voinut toteuttaa tätä konserttia, joten päätimme löytää korvaavan konsertointipaikan. Keravalaisen kapellimestarimme Sasha Mäkilän kontaktien kautta saimme oopperan konserttiversioesityspaikaksi Kerava-salin.

Sunnuntaina 12.3. oli pääharjoitus, ja maanantaina 13.3. kenraaliharjoitus konservatorion konserttisalissa. Kenraaliharjoituksen piti olla samalla ilmainen esitys koululaisille. Paikalle oli kutsuttu Suomalais-venäläisen koulun ja Suomalaisen yhteiskoulun venäjää opiskelevia oppilaita, mutta he eivät pystyneetkään järjestämään saapumistaan paikalle. Tieto peruutuksesta tuli niin myöhään, ettei kutsuja ehditty lähettää muille kouluille. Muutamaa päivää ennen esityksiä laadittiin myös käsiohjelma lopulliseen muotoon teosesittelyineen ja juonikuvauksineen. Kerava-sali ja Metropolia huolehtivat käsiohjelman monistamisesta.

Oopperan varsinaiset esitykset olivat keskiviikkona 15.3., torstaina 16.3. sekä lauantaina 18.3.2017. Viimeisen esityksen jälkeen olin järjestänyt koko työryhmälle (kapellimestari, ohjaaja, solistit, orkesteri, harjoituspianistit, tekstittäjä, lipunmyyjät ym. avustajat) loppujuhlan ruokineen ja juomineen. Yleensä esittävän taiteen alalla on tapana juhlistaa esityksiä sekä ensi-illan että viimeisen esityksen jälkeen. Pienen budjetin produktioissa, joissa ei ole mahdollista maksaa palkkioita, loppukaronkan järjestäminen on erityisen tärkeää kiitoksen osoituksena työhön osallistuneille.

Esitysviikon jälkeen olivat edessä produktion ns. jälkityöt. Lainassa ollut rekvisiitta piti palauttaa tahoilleen ja omat tarpeiston tavarat ja puvut hakea pois. Lipputulot piti tilittää Metropolialle, eritellä kustannuksia ja lähettää toteutuneiden kulujen laskuja lipputuloista maksettaviksi. Orkesterin nuottimateriaali piti palauttaa ja ennen palautusta huolehtia, että kaikki stemmat olivat mukana. Osa stemmoista oli nimittäin lähtenyt soittajien laukuissa muun muassa Tallinnaan. Orkesterissa lainassa ollut kosketinsoitin vahvistamiseen piti palauttaa. Esityksistä julkaistut arviot ja Facebook-kommentit piti ottaa talteen.

5.2 Ongelmien ratkaisu

Kuoron jäätyä pois produktiosta täytyi musiikkiin tehdä leikkauksia. Leikkauskohdat piti suunnitella huolellisesti, jotta tarina pysyi kasassa ja musiikilliset ylimenot olivat toimivia. Oopperan alkupuolella oleva talonpoikien kuoro jätettiin pois muuten, paitsi kahdeksan tahdin esilaulajan (ja kuoron) laulama teema. Tämä oli tarpeen, koska Tatjanan ja Olgan seuraavat repliikit liittyvät nimenomaan äsken kuuluneeseen talonpoikien lauluun.

Toisen näytöksen alun nimipäiväjuhlakohtauksesta leikattiin jonkin verran tanssiaismusiikkia pois. Kuorolla ei tässä kohtauksessa ole tarinan etenemiseen oleellisesti liittyvää roolia. Monsieur Triquet'n kohtauksessa muutamat kuoron repliikit jaettiin solisteille laulettaviksi ja tanssiaisten ohjaajan kapteeni Rotnyj'n kehotuksen kotiljonkiin laului Larina. Kolmannen näytöksen kuoro-osuudesta leikattiin jonkin verran alusta pois, mutta tarinan kulkuun oleellisesti liittyvät repliikit Oneginin tunnistamisesta pietarilaisissa juhlissa annettiin laulettavaksi Espanjan lähettilään roolihahmolle, jonka Onegin omassa repliikissään mainitsee (yleensä lähettiläs on vain joku kuorolaisista).

Orkesterin kokoonpano aiheutti myös päänvaivaa kapellimestarille. Yrityksistä huolimatta mukaan saatiin vain yksi fagotti, yksi pasuuna ja kaksi käyrätorvea. Partituurin mukaan tarvittaisiin kuitenkin kaksi fagottia, kolme pasuunaa ja neljä käyrätorvea. Kapellimestari ratkaisi tilanteen korvaamalla puuttuvat äänet pianisti Joel Papinojan soittamalla sähköisesti vahvistetulla kosketinsoittimella. Soitin saatiin lainaksi Metropolian pop-jazzmusiikin koulutuksen varastosta Arabiasta.

Orkesterin kokoa rajoitti myös konservatorion konserttisalin muu toiminta oopperaproduktiomme aikana. Orkesterimonttua piti nostaa ja laskea harjoitusperiodin ja esitysten aikana, joten kaikkien soittajien oli mahdollista liikkuvan lattiaosan alueelle ja lisärakenteita ei voitu käyttää. Tämä rajoitti orkesterin kokoa, mutta ei vaikuttanut merkittävästi musiikilliseen lopputulokseen.

Mustaa tanssimattoa ei voitu asentaa näyttämön lattiaan salin muun toiminnan vuoksi. Näin ollen esityksissämme näyttämön lattia oli puunvärinen, mikä toisaalta toi ulkoilma-kohtauksiin sopivaa maanläheisyyttä. Rekvisiitan, tarpeiston ja pukujen suhteen käytössämme oli käytännössä nollabudjetti. Rekvisiitta, tarpeisto ja puvut kerättiin paljolti solistien omista varastoista yhdessä ohjaajan kanssa suunnitellen ja valikoiden. Helsingin konservatorio, Metropolia ja Sibelius-Akatemian pukubarasto lainasivat esityksemme pöydän, tuoleja, penkin ja joitakin asusteita. Myös Suomen Kansallisteatteri lainasi tarpeistoa esitykseen.

5.3 Projektin toteutumisen arviointi

5.3.1 Itsearviointi

Oopperaproduktio onnistui monella tavalla paremmin kuin olin etukäteen osannut arvaata. Taiteellinen lopputulos oli huikea: kaikki solistit olivat juuri oikeanlaisia laulajia ja persoonia omiin rooleihinsa. Visualisointi oli pelkistettynäkin kaunis sekä puhutteleva ja roolihahmojen välisiin suhteisiin keskittynyt vähäeleinen ohjaus toimiva. Orkesteri sai musiikin elämään soittajista ja soittimista aiheutuneista haasteista huolimatta. Työryhmäämme oli valikoitunut erittäin sitoutuneita ja hyvällä työmoraalilla varustettuja taiteilijoita.

Kaikkea toimintaa leimasi innokas ”me-henki”: ei ollut kyse vain Varvaran opinnäytetyöstä vaan yhteisestä oopperaprojektista, jonka eteen kaikki olivat valmiita tekemään muutakin työtä kuin oman rajatun osuutensa. Kaikki halusivat projektin onnistuvan, joten ongelmia ratkaistiin yhteisesti. Erilaiset haasteet voitettiin keskustelulla, kärsivällisyydellä ja toinen toista auttaen. Pieni budjetti pakotti koko työryhmän kekseliäisyyteen ja innovatiivisuuteen.

Myös verkostoilla, yhteistyökontakteilla ja sinnikkyydellä oli valtava merkitys produktion onnistumiseksi. Esimerkkinä mainittakoon harpun järjestyminen Keravan konserttiesitystä varten. Varsinaisissa näyttämöesityksissä konservatorion konserttialissa käytössä oli Helsingin konservatorion omistama harppu. Tätä soitinta ei kuitenkaan ollut mahdollista kuljettaa Keravalle, joten harppu piti lainata tai vuokrata jostain muualta. Kapellimestari Sasha Mäkilä otti yhteyttä kymmeneen orkestereihin, musiikkioppilaitoksiin sekä yksittäisiin harpisteihin, ja vasta kaksi päivää ennen Keravan esitystä vihdoinkin tärpäsä. Vantaan Viihdeorkesteri vuokrasi harpun esitykseemme ja huolehti sen kuljetuksesta. Periksiantamattomuus palkittiin.

Budjetti saatiin kääntymään loppujen lopuksi reilusti voitolliseksi runsaiden lipputulojen vuoksi. Vaikka alkuperäinen talousarvio oli euromääräisesti paljon isompi kuin toteutunut, kaikki tärkeimmät ja tarpeellisimmat osa-alueet saatiin katettua apurahalla, lipputulolla, avustuksilla sekä sponsorituella (liite 2). Rahoitusvaihtoehdoissa olisimme ehkä voineet olla vielä kekseliäämpiä ja hyödyntää myös joukkorahoituspalveluja. Mesenaatti.me –palvelusta keskusteltiin, mutta siihen liittyminen jäi toteuttamatta.

Projektin hallintaa olisi edesauttanut nyt toteutunutta selkeämpi ohjeistus oppilaitoksen taholta sekä keskeisten aikataulu- ja tekijäkysymysten ratkeaminen aiemmin. Tähän vaikutti osaltaan se, että produktio sai virallisen tuotantoluvan vasta syyslukukauden alkupuolella opintojen alettua ja projektisuunnitelman tultua varsinaisesti hyväksytyksi. Oopperatuotantojen tavalliseen aikatauluun verrattuna tämä produktio toteutettiin huomattavasti lyhyemmässä ajassa. Se sisälsi myös ison muutostekijän ohjaajan vaihtuessa, mutta haasteista päästiin onneksi eteenpäin ja kaikkiin ongelmiin saatiin tyydyttävä ratkaisu, joihinkin tosin vasta viime hetkellä.

Koululaisyleisö jäi produktion tässä vaiheessa tavoittamatta. Tavoitteena oli saada paikalle nimenomaan venäjää opiskelevia yläaste- ja lukioikäisiä oppilaita. Heitä olisi varmasti voitu tavoittaa muistakin kuin Suomalais-venäläisestä koulusta ja Helsingin suo-

malaisesta yhteiskoulusta, mutta tässä vaiheessa tuottamisen, markkinoinnin ja taiteellisen työn määrä osoittautui niin suureksi, että jotain oli pakko jättää tekemättä. Koulu-
laisille pyritään järjestämään esityksiä projektin seuraavassa vaiheessa.

Työryhmän kesken valinnut poikkeuksellisen hyvä ilmapiiri ja positiivinen tekemisen ote nostivat myös esityksen elämyksellisen tason korkealle. Moni katsojista koki, että työryhmän hyvä yhteishenki välittyi yleisölle asti ja nosti tunnelman kirjaimellisesti kattoon.

5.3.2 Yleisöpalautte ja julkiset arviot

Yleisö otti esityksen vastaan suurella kiitoksella ja katsojamäärät yllättivät todella positiivisesti. Ensi-illassa yleisöä oli noin 230 henkilöä, toisessa esityksessä noin 270 ja viimeisessä lähes 400. Keravan konserttiesitystä oli kuulemassa noin 250 henkilöä, joten yhteensä esityksemme pääsi kokemaan noin 1150 katsojaa.

Facebookissa julkaistuja kommentteja:

”Kerrassaan hieno Jevgeni Onegin Metropolissa. Niin paljon vahvoja rooleja, heittäytymistä, paloa ja osaamista! Lämmin kiitos koko tiimille, Anselmi Hirvonen, Heikki Hattunen, Elisabet Petsalo, Joakim Pietarinen ja muut. Aivan erityinen kiitos, Varvara Merras-Häyrynen, joka paitsi teki koskettavan Tatjanan, ideoi koko projektin ja tuottikin sen vielä pääosin itse. Illan ainoa ikävä puoli oli se, että tällä menolla Suomen ortodoksisessa kirkossa saattaa tulevaisuudessa tulla turhan paljon avoimia kanttorin toimia” (Risto Nordell)

”Kiitos elämyksestä! Mahtavaa tulkintaa. Ihana! Bravooo! Kesti kauan ennen kuin liikutukseltani pystyin esityksestä ystävien kanssa keskustelemaan yhtikäs mitään. Kosketti, kosketti niin syvältä. <3 Kiitos,kiitos,kiitos!” (Mirja Siidorov-Qvintus)

”Sitten kiirehdin Ruoholahteen Konsan saliin kuuntelemaan Jevgeni Oneginia. No se oli kyllä huikea elämys sekini. Lavalla peräti 3-4 ortodoksis-kanttoria (laskutavasta riippuen) laulamassa keskeisiä rooleja. No voipi olla, että käy kuten Risto Nordell postasi, että kohta vapautuu jokunen kanttorin paikka kirkkokunnassamme. Enpä osaa sanoa, onko hyvä vai huono asia. Menetyks varmasti kirkolle, mutta saattaapi olla lahja Suomen

opperalle. Kiitos Varvara Merras-Häyrynen uskalluksesta tarttua suureen haasteeseen ja lunastaa lupaukset! Hyvän miehityksen olit saanut kasaan. Ja loistokapun Sasha Mäkilä ja orkesterin! Elisabet Petsalo oli ihastuttava Olga, Varvara itse oli koskettava Tatjana, roisto Onegin oli vakuuttava Samuli Takkula. Ruhtinas Greminin osan lauloi vahvasti Visa Kohva. Useamman pikkuroolin, mm. monsieur Triquetin lauloi lupaava Joakim Pietarinen. Jutta Holmberg Larinan osassa ja Natalia Vinogradova Filipjevnan roolissa hoitivat osansa ammattitaidolla. Mutta pankin räjäytti Lenskin roolin tehnyt Tampereen ort. kanttori Heikki Hattunen! Tenori lauloi yleisön sydämeen, kuten tenorit tuppaavat joskus tekemään.” (Anu Ekholm)

”Tänään virkistyin ja nautin täysin siemauksin Metropolian salissa Ruoholahdessa Jevgeni Onegin oopperassa. Tekemisen riemu, lavakarisma, esiintyjien keskinäinen kemia ja musiikillinen osaaminen välittyi upeasti katsomoon. Suurkiitos erityisesti läheisille työkavereilleni ja kollegoilleni Varvaralle loistokkaasta ja karismaattisesta Tatjanan roolista, Elisabetille ihastuttavasta ja lämpimästä Olgan roolista, Heikille sykhdyttävästä ja pilviä hipovasta Lenskin roolista sekä Joakimille lennokkaasta ja uskottavasta Triquetin roolista. Kiitos myös kaikille muille solisteille, kapellimestarille ja orkesterille, tuotanto- ja taustatiimille ohjauksesta valaistukseen, unohtamatta Alman sujuvaa ja selkeää suomenkielistä tekstitystä!” (Juha Lampinen)

”Nyt se on nähty! Ennakko-odotukset olivat korkealla, mutta nekin ylittyivät kirkkaasti. Hieno kokonaisuus, komeat äänet ja tulkinnat. Mentiin täysillä eikä säästelty missään vaiheessa. Tämä kuulija-katsoja nautti. Kiitos koko mahtavalle ensemblelle.” (Markku Sunimento)

”Kävin oopperassa ihan kotihoodeilla ja oli kyllä niin mahtavan hieno kokemus, että meni luihin ja ytimiin asti. Suosittelen kaikille, jotka loppuviihköllä täällä päin. Kaverit tehneet maailmanluokan oopperan orkesterineen miltei nollabudjetilla. Iso kiitos upeille kuorokavereille ja tähdille Varvara Merras-Häyrynen, Heikki Hattunen, Joakim Pietarinen ja Elisabet Petsalo” (Mika Hänninen)

”Harvoin taide yllättää niin positiivisella tavalla kuin se tänään teki! Varvara, Heikki, Elisabet, Joakim ja koko muu ryhmä lauloivat suoraan sydämiin ja tekivät Tšaikovskin musiikille suurta kunniaa!” (Ilona Lehmus)

”Todistitte sen, että ooppera ei tarvitse suuria kulisseeja. Upeat äänenne ja tapanne olla lavalla riittivät. Kiitos” (Milja Sarlin)

”Olitte aivan mahtavia!!! Ihana tulkinta ja meni kyllä ihon alle: lempioopperani paras esitys” (Riina Nguyen)

Laajempia kirjallisia arvioita julkaistiin Töölöläinen -lehdessä (liite 4, yhteisarvio Kansallisoopperan Jevgeni Onegin -produktion kanssa) sekä ainakin kahdessa blogissa.

Oopperaa ja klassista – lähes tauotta –blogi:

”Tšaikovskin *Jevgeni Onegin* saa parin päivän päästä ensi-iltansa Kansallisoopperassa. Minä päätin jättää sen tuotannon väliin, ja käydä mieluummin katsomassa Metropolia Ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprojektin Ruoholahdessa. ---

Tuotannon oli ohjannut ja visualisoinut Anselmi Hirvonen. Pidin hänen rauhallisesta ja selkeästä näkemyksestään, jossa ei turhia kikkailtu vaan luotettiin yksinkertaiseen kerrontaan. ---

[Kapellimestari Sasha] Mäkilälle täytyy antaa tunnustusta vahvoista tunnelmista ja elämyksistä, joita pienehkö orkesteri pystyi luomaan. --- Päärooleissa oli oikein hyvä miehitys. Varvara Merras-Häyrynen ilmensi erinomaisesti esittämänsä Tatjanan muutoksen viattomasta maalaistytöstä seurapiirirouvaksi. Hän on myös teknisesti varma ja osaava laulaja. Heikki Hattusella on miellyttävä äänenväri. Hänen Lenskistään löytyi herkkyyttä ja kaunista laululinjaa, mutta näyttelymiseen kannattaa vielä hakea lisäoppia. Vakaasti laulanut Samuli Takkula oli mainio ylimielisenä Oneginina. ---

Ja niin vain tässä esityksessä tapahtui sellainen ihme, että tämän kirjoittaja liikutui perusteellisesti. --- Jotenkin esityksen osat vaan loksahdivat paikalleen niin hyvin, että tarina muuttui todeksi, uskottavaksi ja herkisti tällaisen oopperapenkkejä paljon kuluttaneen konkarinkin.”

(Germont 2017.)

Amfion-blogi:

"Kuten kaikki tietävät, Tshaikovski kirjoitti *Jevgeninsä* nimenomaan nuorille konservatorio-opiskelijoille. Siksi oli sangen sopivaa, että tämä teos oli otettu Metropolian ohjelmaan. ---

[Kapellimestari] Mäkilä onkin opiskellut Venäjällä (samoin kuin ohjaaja), joten hänellä on erityistä ymmärrystä venäjäksi laulettua vokaalitekstiä ja koko teoksen maailmaa kohtaan. Hänen yhteistyönsä ohjaajan kanssa tuotti vaikuttavia hetkiä. Niistä vastasivat tietenkin myös oopperan roolihenkilöt. Varvara Merras-Häyrynen kohosi illan mittaan melkoiseen draamaattisuuteen, hänen äänensä oli erityisesti eduksi viimeisessä näytöksessä. Jevgeni Oneginin tulkitsi Samuli Takkula sangen uskottavasti ja vahvalla äänellisellä kvaliteetilla, hän sai esiin sopivasti myös Oneginin luonteen muita puolia kuin kovuuden Tatjanaa kohtaan. ---

Kaiken kaikkiaan esitys tarjosi monelle oivan koekentän oopperan tuottamisessa ylipäätään; Helsingissä myös aina riittää innostunutta yleisöä tällaisiin tilaisuuksiin." (Tarasti 2017.)

Myös Hufvudstadsbladet mainitsi tämän produktion kirjoituksessa, joka varsinaisesti arvioi Kansallisoopperan esitystä samasta oopperasta:

"Längtan och den emotionella laddningen i operan har alltid tilltalat den finländska operapubliken och just den gångna veckan hade Tjajkovskijs opera premiär också på Metropolia i Gräsviken. En duktig ensemble hade de och regissören Anselmi Hirvonen gjorde med obefintliga medel en emotionellt stark föreställning. Intressant nog hade Tjajkovskij först tänkt sig operan framförd av just unga elever." (Granberg 2017.)

5.4 Mitä seuraavaksi?

Oopperaproduktio onnistui loistavasti sekä meidän tekijöiden mielestä että yleisöpalautteen perusteella, ja työryhmämme päätti heti, että esitykset ansaitsevat jatkoa. Visualisointi, rekvisiitta ja puvut ovat helposti siirrettäviä ja eri esityspaikkoihin sovitetta-

via. Paikan päällä tarvitaan vain esiintymislava, piano tai flyygeli, videotykki, pöytä ja neljä tuolia sekä jonkinlainen valaistuksen säätelymahdollisuus.

Alun perinkin tarkoitus oli mahdollisuuksien mukaan esittää oopperaa pianosäestyksellä myös pienillä näyttämöillä ja muilla paikkakunnilla sekä kiertää kouluissa. Cultura-säätiön apurahajuhlissa helmikuussa jo ennen produktion ensi-iltaa useiden venäjän kieltä opettavien koulujen edustajat ilmoittivat kiinnostuksestaan saada oopperaesitys omalle koululle. Pääkaupunkiseudun lisäksi esityksiä tarjotaan ainakin Itä-Suomen koululle, jolla on toimipisteet Lappeenrannassa, Imatralla ja Joensuussa.

Tarkoituksena on myös markkinoida produktiota maakuntien orkestereille, jotka voisivat pienellä panostuksella elävöittää kausiohjelmiaan joko tämän oopperan konserttiversiolla tai näyttämöversiolla. Suomalaisten orkesterien lisäksi produktiota on jo tarjottu Sasha Mäkilän toimesta Pärnun Linnaorkesterille, mutta neuvottelut ovat vielä kesken. Toukokuussa 2017 tiedossani on varmasti kaksi uutta pianosäestyksellistä esitystä produktiostamme: elokuussa heti lukuvuoden alettua Suomalais-venäläisessä koulussa Helsingin Kannelmäessä sekä syyskuussa Mäntsälän kaupungin kulttuuritoimen kutsumana Mäntsälän kunnantalolla.

6 Pohdintaa

Kulttuurikentällä toimiminen 2010-luvun Suomessa vaatii laajaa osaamista, verkostoja sekä rohkeutta ottaa riskejä, tehdä ja toimia. Omien taiteellisten taitojen pitää olla korkealla, mutta lisäksi on välttämätöntä, että toimijalla on kokemusta taidetapahtumien järjestämisestä ja tuottamisesta. Opiskeluprojektina tehty oopperaproduktio antoi minulle hienon mahdollisuuden kokeilla, oppia, yrittää ja erehtyä sekä lopulta onnistua taiteen tuottamisessa. Oppilaitos tarjosi tilat ja asiantuntijaohjaajat sekä tarvittaessa vastauksia ja tukea esille nousseisiin kysymyksiin. Suurin hyöty oli ohjaajan ja kapellimestarin osaamisesta ja kontakteista sekä koko työryhmän valtavasta sitoutuneisuudesta.

Nykypäivänä usein puhutaan siitä, miten hyviä taiteilijoita ja muusikoita on paljon, ja taiteellinen laatu ja osaaminen ovat monen kohdalla yhtä vahvoja. Erotteleviksi tekijöiksi produktion onnistumisen ja tulevien työmahdollisuuksien kannalta nousevatkin muut seikat: vuorovaikutustaidot, ammatillinen sitoutuneisuus, hyvän ilmapiirin luomisen kyky, toisten huomioon ottaminen, koko projektin hyväksi työskenteleminen muutenkin kuin laulamalla ja näyttelemällä oma rooli hyvin. Muutkin kuin musiikilliset taidot ja persoonallisuuden piirteet saattavat painaa vaakakupissa paljon, kun johonkin vapaan kentän produktion tehdään valintaa kahden loistavan laulajan välillä.

Ison oopperaroolin laulamisen ja tuottajan tehtävän yhdistäminen on hyvin haasteellista, mutta ei mahdotonta. Lukemattomista yksityiskohdista huolehtiminen, asioiden kysyminen, toimintatapojen varmistaminen ja päätösten tekeminen oli välillä hyvin kuormittavaa. Oman lisähaasteensa toivat Tallinnasta tulleet soittajat, joiden matkojen ja majoituksen järjestäminen aiheutti vielä lisää työtä. Työryhmän ja erityisesti ohjaajan sekä kapellimestarin kannustus ja tuki kantoivat kuitenkin eteenpäin.

Työryhmävetoisesti tuotetuissa produktioissa on suuri merkitys myös sillä, että kaikki työryhmän jäsenet seisovat harjoitettavan teoksen takana ja uskovat lopputulokseen sekä produktion menestymiseen. Joonas Wideniuksen mukaan menestyvä artisti osaa profiloida, kohdentaa ja markkinoida omaa erikoisosaamistaan ja tunnistaa sen, mitä haluaa ja mihin tähtää. Kaikkia esiintymispaikkoja ja -mahdollisuuksia pitää arvostaa ja mitään yleisöä ei pidä aliarvioida. Jokaiseen esiintymiseen ja produktion pitää suhtautua samalla panostuksella, tyylillä ja tasolla. (Widenius 2017.)

Huolellisesti toteutetulle ja teoksen alkuperäiselle hengelle uskolliselle oopperaesitykselle, jonka musiikki on loisteliasta ja tarina mukaansatempaava, on tilausta suomalaisen kulttuurin kentällä. Vähemmän voi olla enemmän – aina ei tarvita isoja puitteita ja raskaita tuotantokoneistoja. Yleisö löytää tiensä muillekin estradeille kuin perinteisiin konsertti- ja oopperasaleihin, ja edullisilla lippujen hinnoilla voi tehdä suuren palveluksen taide-elämyksiä janoaville pienituloisille kuluttajille. Paras katsojan antama suullinen palaute oopperaproduktiostamme oli, että hän unohti täysin esityksen aikana, ettei olekaan ns. oikeassa oopperatalossa.

Jokaisen taiteilijan ja muusikon velvollisuus on toimia taiteen ja kulttuurin esillä pitäjänä sekä elämysten mahdollistajana. Jos olemassa olevat instituutiot eivät tarjoa tähän edellytyksiä, tapahtumat pitää osata tuottaa ja organisoida itse. Kun kaikki tarvittavat osa-alueet loksahavat paikoilleen, syntyy ”flow-tila” ja esitys voi olla enemmän kuin osiensa summa. Näin tapahtui tässä opinnäytetyöprojektissa, joka nousi kirjaimellisesti omille siivilleen ja jatkaa matkaansa eteenpäin opintojen päätyttyäkin.

Lähteet

Brown, David. 2006. Tchaikovsky. The Man and His Music. London: Faber&Faber.

Germont. 17.3.2017. Jevgeni Onegin sai miehen kyyneliin.
www.oopperaa.blogspot.fi/jevgeni-onegin-sai-miehen-kyyneliin

Granberg, Jan. 2017. Tjajkovskijs ouppfyllda längtan. Arvio Hufvudstadsbladet-lehdessä 19.3.2017.

Gynne, Karolyn. 1979. Eugene Onegin (cond. Mark Ermler). Melodya MCD 115 A&B.
 Cd-levyn esittelyteksti.

Hallberg, Emilia. 2007. Tuottaja julkisessa taidelaitoksessa: tuotanto pyörittää tuottajaa?: kohteena Suomen Kansallisooppera. Opinnäytetyö. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia.

Hirvonen, Anselmi. Henkilökohtainen tiedonanto 15.2.2017.

Hofmann, Vladimir. 1995/1955. Eugene Onegin (cond. Boris Haikin). Melodya/BMG Classics 74221170902. Cd-levyn esittelyteksti.

Kane, Susan Mohini. 2015. The 21st Century Singer. Making the Leap from the University into the World. New York: Oxford University Press.

Kehrmann, Boris. Practical Opera Production – from first draft till opening night. Luennot Viron musiikki- ja teatteriakatemiassa Tallinnassa 18.-20.4.2017.

Papp, Márta. 2001. Jevgeni Onegin. Artikkeliteoksessa Ooppera: Säveltäjät – Teokset – Esittäjät. Budapest: Könemann.

Puro, Marko. Henkilökohtainen tiedonanto 8.5.2017.

Puškin, Aleksander. 1976. Jevgeni Onegin. Runoromaani. Suom. Lauri Kemiläinen. Keuruu: Otava.

Rousi, Erik. 2015. W.A.Mozartin ooppera Così fan tutte ja oopperan tuottaminen oppilaitosympäristössä. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Tarasti, Eero. 20.3.2017. Arvio: Jevgeni Onegin – venäläisistä venäläisiin ooppera. www.amfion.fi/arvio-jevgeni-onegin-venalaisista-venalaisin-ooppera

Tchaikovsky. 1993. Eugene Onegin. Vocal Score. London: Elite Edition 190 – Richard Schauer.

Tchaikovsky Research. 2.5.2017

http://en.tchaikovsky-research.net/pages/Yevgeny_Onegin

Von Herten, Pirjo ja Markku. 2011. Mentäiskö oopperaan!. Helsinki: Tammi.

Widenius, Joonas. Artistin promotio. Luento Metropolia Ammattikorkeakoulussa 5.5.2017.

Mediatiedote

MENETETTY NUORUUDEN RAKKAUS

Tšaikovskin ooppera Jevgeni Onegin Helsingin Konservatorion konserttialissa ke 15.3. – la 18.3.2017

Venäläistä tunteenpaloa ja romanttisen oopperamusiikin eleganssia

Nyt on kerrankin hyvä tilaisuus syventyä yhteen oopperaan perusteellisesti. Helsingissä on mahdollisuus nähdä Jevgeni Onegin kolmena eri tuotantona kuukauden sisällä. Mitä usempaan kertaan oopperan on nähnyt, sitä enemmän siitä pystyy nauttimaan.

Ensimmäisenä 15.3. näyttämölle tulee Metropolian raikas ja konstailematon tulkinta, joka on sopraano Varvara Merras-Häyrysen musiikin yamk-opinnäytetyöprojekti. Rooleissa nähdään Metropolian ja Sibelius-Akatemian opiskelijoita sekä vierailijoita kapellimestari Sasha Mäkilän ja ohjaaja Anselmi Hirvosen valmentamina. Orkesteri on koottu yhteistyössä Viron musiikki- ja teatteriakatemian kanssa ja teos esitetään saman työryhmän voimin myös konserttiversiona Kerava-salissa 10.3. Kansallisoopperassa puolestaan Jevgeni Onegin pääsee ohjelmistoon 17.3. ja New Yorkin Metropolitanin versio nähdään valkokankaalla 22.4.

Metropolian esitys, joka lauletaan alkukielellä venäjäksi ja tuotetaan lähes nollabudjetilla, keskittyy nuorten tekijöiden aitoihin tunteisiin ja ihmissuhteiden välisiin jännitteisiin viitteellisessä 1800-luvun kehyksessä. Näin noudatetaan alkuperäistä Tšaikovskin henkeä, joka korosti nimenomaan oopperan henkilöiden nuoruutta ja aitoutta. Moskovan ensiesityksessä oli myös nuoret laulajat (Moskovan konservatoriosta) ja vaatimatomat määrärahat.

Jevgeni Onegin, Tšaikovskin suosituin ooppera, perustuu Aleksandr Puškinin samanimiseen runoromaaniin. Se on tarina rakkaudesta, intohimosta ja koskettavista ihmissuhteista. Nuori maalaistyttö Tatjana rakastuu pietarilaiseen yläluokkaiseen Jevgeniin, joka ei anna arvoa hänen rakkaudentunnustukselleen. Vasta vuosia myöhemmin elämän kolhimana Jevgeni ymmärtää menettäneensä Tatjanassa elämänsä rakkautensa. Jevgeni Oneginia pidetään ensimmäisenä oopperana, jossa kuvattiin nuoria ihmisiä heidän aitoine luonteineen ja tunteineen.

Lämpimästi tervetuloa oopperaesityksiin Metropoliaan!

Työryhmän puolesta,
Varvara Merras-Häyrynen
Anselmi Hirvonen
Sasha Mäkilä

Pjotr Tshaikovski: Jevgeni Onegin
Lyyrisiä kohtauksia kolmessa näytöksessä
Libretto Konstantin Shilovski A.Pushkinin samannimisen runoromaanin mukaan

Musiikinjohto: Sasha Mäkilä
Ohjaus: Anselmi Hirvonen
Valosuunnittelu: Tuukka Törneblom
Tuotanto: Työryhmä

Rooleissa:

Larina: Jutta Holmberg
Tatjana: Varvara Merras-Häyrynen
Olga: Elisabet Petsalo
Filipjevna: Natalia Vinogradova
Jevgeni Onegin: Samuli Takkula
Vladimir Lenski: Heikki Hattunen
Ruhtinas Gremin: Visa Kohva
Zaretski & Espanjan lähettiläs: Joonas Tuominen
Monsieur Triquet & Guillot & Talonpojan ääni: Joakim Pietarinen

Metropolian ja Viron musiikki- ja teatteriakatemian orkesterit ystävineen
Korreetitio: Joel Papinoja, Tuuli Takkala, Taru Ritavesi, Laura Kivikoski, Martin Malmgren

Helsingin Konservatorion konserttisali
ke 15.3. klo 18, ensi-ilta
to 16.3. klo 18
la 18.3. klo 14

Liput 20/10€
Lippuvaraukset: www.onegin.fi

Esityskieli venäjä. Tekstitys suomeksi.
Esityksen kokonaiskesto noin 2 h 35 min. Yksi väliaika.

Esityspaikka:

Helsingin Konservatorio
Ruoholahdentori 6, Helsinki 18
(Aivan Ruoholahden metroaseman vieressä)

Lisätietoja:
Ohjaaja Anselmi Hirvonen: anselmi.hirvonen@gmail.com ja 050 414 7362
Kapellimestari Sasha Mäkilä: sasha@sashamakila.com ja 050 442 3393

Budjetti 1 (lokakuu 2016)**TULOT**

Apurahat:

Suomen kulttuurirahasto	8 000
Cultura-säätiö	5 000
Taiteen edistämiskeskus	2 000
Kulke Helsingin kaupunki	2 500
Harjoitus- ja esitystilojen käyttöavustus Metropolia	4 000
Ammattikorkeakoulu Metropolian tuki projektille (osa ohjaajan ja kapellimestarin työtunneista)	2 000
Lipputulot: 20€/10€ (150 katsojaa x 15€ x 3)	6 750€
TULOT yhteensä	30 250€

MENOT

Orkesterin matkakulut:

30 soittajaa x 3 edestakaista matkaa á 40€	7 200
Orkesterin yöpyminen	4 000
Kuoron esiintymiskorvaus	1 000
Tilavuokrat	4 000
Ohjauspalkkio	3 000
Kapellimestarin palkkio	3 000
Tuottaja-solistin palkkio	1 000
Pianistin palkkio	1 500
Valosuunnittelijan palkkio	1 000
Vahtimestari-, palovartija-, siivouskulut (tilavuokraan kuulumattomat ylitunnit yms.)	750
Puvustus	1 000
Lavastus	800
Tarpeisto	500
Orkesterin nuottimateriaalin vuokra	1 000
Käsiohjelman printtaus	200
Muut kulut	300
MENOT yhteensä	30 250€

Budjetti 2 (toteutunut huhtikuu 2017)**TULOT**

Cultura-säätiön apuraha	4500 €
Lipputulot	9873,1 €
	<u>Yhteensä 14 373,1€</u>

MENOT

Kapellimestarin palkkio (osa)	2000 €
Ohjaajan palkkio (osa)	2000 €
Tuottajan palkkio	500 €
Viron musiikki- ja teatteriakatemian opiskelijoiden majoitus	859,60 €
Harjoituspianistien palkkiot	2120,74 €
Matkakulut kapellimestari	584,00 €
Matkakulut solistit	1108,8 €
Matkakulut konserttimestari	150,88 €
Matkakulut kontrabasisti	149,08 €
Maskeeraustarvikkeet ja tarpeisto	304,91 €
Lenskin puku	55,30 €
Harpun vuokra Keravan konserttiesityksessä	440,20 €
Karonkkatarjoilu	803,45 €
Metropolia:	
Vahtimestarit	87,18 €
Käyttömestari (salin tekniikka&valot)	528,23 €
Palovartija	71,89 €
	<u>Yhteensä 11 764,26 €</u>

Huomioitavaa:

- yllä olevassa toteutuneessa budjetissa ei ole huomioitu harjoitus- ja esitystilojen avustuksia ja kuluja, koska Metropolia tarjosi ne osana koulutusta
- kapellimestari ja ohjaaja saivat osan palkkiosta opetustunteina Metropolialta
- Virosta tulleet soittajat saivat omasta musiikkiakatemiastaan avustukset matkakuluihin ja lisäksi Viking Line sponsoroi kaksi edestakaista matkaa

Pjotr Tšaikovski:
**JEVGENI
 ONEGIN**

Lyyrisiä
 kohtauksia
 kolmessa
 näytöksessä

Musiikinjohto: Sasha Mäkilä
 Ohjaus: Anselmi Hirvonen
 Valot: Tuukka Törneblom

Ke 15.3. klo 18
 To 16.3. klo 18
 La 18.3. klo 14

Larina: Jutta Holmberg
 Tatjana: Varvara Merras-Häyrynen
 Olga: Elisabet Petsalo
 Filipjevna: Natalia Vinogradova
 Jevgeni Onegin: Samuli Takkula
 Vladimir Lenski: Heikki Hattunen
 Ruhtinas Gremin: Visa Kohva
 Zaretski: Joonas Tuominen
 Monsieur Triquet: Joakim Pietarinen

Helsingin
 Konservatorio
 Konserttisali
 Ruoholahdentori 6

Metropolian ja Viron musiikki-
 ja teatteriakatemian orkesterit
 ystävineen

Liput 20/10€
 Lippuvaraukset: www.onegin.fi

Esityskieli venäjä, tekstitys suomeksi
 Esityksen kesto n. 2,5 h, väliaika

 Metropolia
 musiikin YAMK-opinnäytetyöprojekti

2 x Jevgeni Onegin

Ooppera

Paula Nurmentaus

Varmaan ei ole ensimmäinen kerta kun sama ooppera ilmestyy naapurinäyttämöille samaan aikaan, mikä kertonee yhteistyön puutteesta. Kansallisoopperan lisäksi nuorisoteatteri oman tulkintansa Tšaikovskin *Jevgeni Oneginista* Metropolian salissa.

”Kuinka voi oopperan aloittaa takaperin”, kysyi joku yleisöstä ensi-illan jälkeen Kansallisoopperassa. Oopperan ohjaaja, Sveitsistä tuotettu **Marco Arturo Marelli** oli päättänyt käyttämään jo tutuksi käynnyttä jippoa. Oopperan tapahtumat kulkevat päähenkilön muistoissa ja siksi näyttämöllä nähdään ensin oopperan loppu, kun ruhtinattareksi sukeutunut **Tatjana** antaa pakit **Jevgenille**. Jevgenin jatkuva läsnäolo näyttämöllä antaa tulkinnalle uuden ulottuvuuden.

Onegin tuntee maailmanmiehen ylimielisyyttä maalaisystäväänsä kohtaan. Hän hylkää kokemattoman Tatjanan rakkautentunnustukset ja ärsyttää herkin runoilijajästävänsä **Lenskin** kaksintaisteluun kohtalokkain seurauksin.

Vaikka musiikki tuntuu jopa yltiöromantiselta, se ei ole sitä, sillä jokainen yleisössä voi löytää elämästään tämän saman katumuksen hukkaan heitetystä onnesta ja elämän mahdollisuuksista.

KANSALLISOOPPERAN solisteiksi valikoituneet **Josef Wagner** Oneginina ja **Olesya Golovneva** Tatjanana ovat tähtikaartia niin äänivarojen kuin ulkonäönkin osalta.

Muissa rooleissa loistavat suomalaislaulajat, joista uusin löytö lienee **Anu Ontrosen** uljas kartanonomistajatar **Larina**. Hienoa työtä tekevät myös **Jeni Packalén** Tatjanan maanläheisempänä sisarena **Olgana** ja hieno tenori **Jussi Myllys** runoilija **Lenskinä**.

Näyttämö ei pyrkinytkään luomaan todellisuuden illuusioita, vaan kuvasi vinoutuneissa

Tatjana laulaa kirjeaariaa Tšaikovskin oopperassa *Jevgeni Onegin*. Sopraano Varvara Merras-Häyrynen tuotti tämän oopperan esitykset Metropoliaan oppilastyönään.

perspektiiveissään Oneginin sielunmaisemaa, jossa oli aika-ajoin vaikea hengittää, mutta ehkä se oli tarkoitus. Ooppera päättyi synkkänä painajaisena, ehkä huuhoureena.

Ainakin ensi-illassa esitys liukui ohitse vain sielun pintaa hipaisten. Musiikki vyöryi enemmän tai vähemmän taustalla fokustaan etsien. Ehkä ohjauksessa oli paikkapaikoin vähän liikaa laskelmoivutusta ja osoittelua.

Ilta illan jälkeen esiintyjät tuntevat varmaan roolinsa yhä läheisemmiksi ja pystyvät välittämään tunteensa myös yleisölle, sillä kaikki edellytykset huippuelämykseen ovat kunnossa.

JEVGENI Onegin sai kantaesityksensä 1878 Moskovan konservatorion opiskelijoiden ja amatöörien esittämänä. Lähemmäksi kantaesityksen tunnelmia päästiin varmasti Ruoholahden salissa vain pari päivää ennen Kansallisoopperan ensi-iltaa.

Tatjanan osassa laulanut **Varvara Merras-Häyrynen** halusi tehdä opinnäytteekseen oopperan ja keräsi joukon ympärilleen. Metropolia antoi vain tilat. Osa laulajista pääsi ensimmäistä kertaa maistamaan oopperan tekemistä, ja heidän kanssaan aloitettiin näyttämöliikunnan alkeista.

Pietarissa jyrkän koulutuksen saanut ohjaaja **Anselmi Hirvonen** joutui taas kerran käyttämään ko-

ko kekseliäisyytensä esityksen kaasaamisessa. Kapellimestari **Sasha Mäkilä** haali soittajia Virosta.

Solistit olivat hämmästyttävän tasokkaita, sillä olihan useilla taustallaan kanttorin koulutus. Kun en ollut nähnyt Jevgeni Oneginia vähään aikaan, minun meni täydestä Hirvosen ohjaus, josta kuoro puuttui, kun kuorolaisia ei onnistuttu saamaan mukaan. Orkesteri soitti kuoron osuudet ja näyttämöllä esitettiin sopivasti keksittyä pantomiimia, joka tuki tai tulkitsi oopperan tapahtumia. Vasta Kansallisoopperassa havahduin kuoron olemassaoloon.

Roolia ketterästi vaihtanut pöytä ja tuolit sekä seinälle heijastetut kuvat loivat näyttämön. Ohjaus noudatti perinteistä klassista linjaa joten ei ihmetytä, että teatterin Grand Old Man **Ralf Långbacka** kunnioitti ensi-iltaa läsnäolollaan. Tatjanan viaton maailma taisi vieda voiton Jevgenin rutiinista.

IHMEIDEN aika ei siis ole ohi, mutta mistä kaikki nämä hyvät oopperantekijät saavat töitä, kun Suomessa on vain yksi oopperatalo? Kansallisoopperan rinnalle on nousemassa pieniä oopperaseureita, joita kannattaa pitää silmällä, jos mieli pysyä oopperamaailman kärryillä.

► Tšaikovski, *Jevgeni Onegin* Metropolian salissa sekä Suomen Kansallisoopperassa